

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Протягом останніх років питання про вплив емоційного інтелекту на ефективність діяльності людини у будь-якій професійній сфері, пов'язаній із спілкуванням, став одним з актуальних проблем. Якщо протягом ХХ ст. важливою була логіка, то у ХХІ ст. коли процес глобалізації охопив усі сфери життя, нагальним став емоційний інтелект. Проблема особистісного зростання одна із найважливіших в психології, бо змінюються часи і люди, форми і методи навчання, зміст навчальних предметів, але завжди стоїть завдання входження людини у суспільство. Тобто комунікація.

Емоції – це внутрішнє тимчасове переживання як відгук на взаємодію з довколишнім світом або на задоволення власних потреб. Воно впливає на наші почуття, настрої, думки, стан здоров'я, особисте життя, професійні успіхи та невдачі. Надмірна емоційність, особливо у професійній діяльності, може призвести до виникнення проблемних ситуацій. Роль емоцій у процесі міжособистісної взаємодії багатогранна: це і створення першого враження про людину, і певний вплив на того, хто є суб'єктом сприйняття емоцій, і відчуття емоційних станів та переживань інших людей. Емоції завдяки своєму експресивному компоненту беруть участь у встановленні, підтримці і розвитку контактів з іншими людьми в процесі спілкування з ними.

Практика показує, що найбільших успіхів у житті досягають ті люди, які здатні у критичні моменти не піддаватися як негативним, так і позитивним емоціям, тобто люди, які здатні керувати себе та власні почуття. Останнім часом, зростає зацікавленість вчених співвідношенням

емоцій та розуму. За попередні роки було доведено, що гарні розумові здібності та високі показники IQ ще не є гарантією успішності людини у житті та у кар'єрному зростанні.

Сформованість емоційного інтелекту виявляється в умінні педагога встановлювати емоційний контакт з учнями, створювати на уроці атмосферу взаєморозуміння і довіри, керувати почуттями та думками учнів, а також власними психоемоційними станами. Емоції завжди існують. У школі часто можна почути: «Будь спокійним і серйозним!» і не схвалюють емоційності. Ефективність навчального процесу залежить не лише від здібностей учнів, але й від наявності в них емоційних переживань. Стверджується, що у школі необхідно проводити навчання, спрямоване на розвиток емоційної компетентності. Така «емоційна освіта» може здійснюватися через пряме навчання, створення певного психологічного клімату, залучення учнів, вчителів та батьків до спільної діяльності. Припускають, що високий емоціональний інтелект призводить до підвищення продуктивності навчальної діяльності та до високої успішності. Позитивні й негативні думки можуть спричиняти відповідні зміни в процесах збереження та зворотнього віднаходження інформації, змінюючи при цьому здібності до навчання. Психічний стан безпосередньо впливає на засвоєння нової інформації.

У свій час К. Д. Ушинський підкреслював глибокий соціальний сенс емоцій і стверджував, що суспільство, яке турбується про навчання тільки розуму, робить велику помилку, бо людина більше людина в тому, як вона відчуває, ніж як вона думає.

У сучасному суспільстві проблема розуміння і прояву емоцій стоїть досить гостро, оскільки в ній штучно насаджується культ раціонального ставлення до життя як еталону, в якому немає місця емоціям.

Емоційний інтелект нами розуміється як здатність особистості розпізнавати, контролювати, регулювати власні емоції та емоції інших і використовувати ці здатності для досягнення життєво важливих цілей.

Процес розвитку емоційного інтелекту має свої особливості у кожному віковий період життя, проте основні структурні елементи емоційного інтелекту починають розвиватися у молодшому шкільному віці, а з віком у дитини не зникають, а удосконалюються упродовж всього шкільного навчання, і особливого значення набувають у процесі професійної підготовки, щоб у професійній діяльності бути здатним організовувати позитивне спілкування з новими людьми у нових соціальних умовах

Ефективність розвитку емоційного інтелекту залежить не тільки від наявності об'єктивних факторів, а й від створення психологічних умов в освітньому закладі, наявності методичного забезпечення, готовності учасників освітньо-виховного процесу до здійснення цієї роботи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Котик Т. М. Нова українська школа: теорія і практика формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи. Тернопіль , Астон , 2020. 192 с.
2. Клименко А. О. Шляхи розвитку емоційного інтелекту учасників освітнього процесу [Електронний ресурс]. <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.15.30.html>
3. Емоційний інтелект. 2010. №6 (97).